

Complexnummer: 506293

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Algemene Begraafplaats Crooswijk

Aantal complexonderdelen

8

Monumentnummers van complexonderdelen

506294, 506295, 506296, 506297, 506298, 506299, 506300, 506301

Woonplaats

Rotterdam

Gemeente

Rotterdam

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Crooswijksebocht 31, 3034 NC te Rotterdam

Complexomschrijving

Algemene begraafplaats Crooswijk

Inleiding:

In navolging van het Koninklijk Besluit uit 1825 waarin het begraven in kerken en binnen de bebouwde kom werd verboden, werd in Rotterdam in 1832 de ALGEMENE BEGRAAFPLAATS Crooswijk aangelegd op het terrein van de voormalige buitenplaats 'Het huis te Crooswijk', dat de gemeente Rotterdam in 1828 had verworven. De begraafplaats werd verschillende keren uitgebreid. Verantwoordelijk voor de respectievelijke ontwerpen waren P. Adams (1828), L. Springer (1913/1915) en (mogelijk) J.T.P. Bijhouwer (jaren '30 twintigste eeuw).

Het complex omvat de volgende onderdelen:

- neo-classicistisch POORTGEBOUW door P. Adams, 1832, Crooswijksebocht 31 (monumentnr: 32908, thans 506294)
- voormalig DRENKELINGENHUIS annex ARBEIDERSWONING in sobere chalet-stijl, 1895, Crooswijksebocht 30. (monumentnummer: 506295)
- voormalig WACHTLOKAAL annex OPZICHTERSWONING in chalet-stijl, 1899, Crooswijksebocht 31; Kerkhoflaan 5. (monumentnummer: 506296)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- voormalig BAARHUISJE in chalet-stijl, circa 1899, Crooswijksebocht bij nr.31. (monumentnummer: 506297)
- PORTIERSGEBOUWEN en HEK in neo-rennaissance trant, 1913/1915, Kerkhoflaan 5. (monumentnummer: 506298)
- AULA in neo-rennaissance trant door G. Friedhof, 1915, Kerkhoflaan 5. (monumentnummer: 506299)
- de PARKAANLEG van de begraafplaats met bijbehorende vakindeling, beplanting en padenstelsels. (monumentnummer: 506300)
- GRAFHEUVEL met zerkenvierkant en grafcirkel met bijbehorende grafstenen, jaren '30 negentiende eeuw. (monumentnummer: 506301)

Omschrijving:

De in 1832 gestichte ALGEMENE BEGRAAFPLAATS Crooswijk is gesitueerd aan de Rotte geheel in het noorden van de wijk Crooswijk en verkreeg zijn huidige vorm door verschillende uitbreidingen. De begraafplaats is nu bijna 21 hectare groot en heeft een rechthoekige vorm met in het noorden afgeronde hoeken. Het terrein is geheel omgracht behalve de laatste uitbreidingsfase (het noordoostelijke hoekdeel) en wordt daarbuiten bovendien omsloten door de Rotte aan de westelijke zijde en de Boezem aan de oostelijke zijde. Aan de zuidzijde grenst de begraafplaats aan de Kerkhoflaan.

In de negentiende eeuw werden de doden per schuit over de Rotte naar de begraafplaats gevaren. Vandaar dat de oudste ingang zich geheel in het westen, aan de Rottezijde bevindt.

De eerste aanleg werd ontworpen door stadsarchitect P. Adams en bestaat uit een door een ringsloot en muur of talud omsloten achthoekig terrein, ingedeeld in een drietal stroken en ontsloten door een in 1832 gebouwd poortgebouw in neo-classicistische stijl. Direct achter deze ingang werd een middels een brede trap te bereiken grafkelderheuvel met daarop een kwadrant en daarbinnen een rotonde van grafkelders aangelegd.

In de jaren '80 van de negentiende eeuw werd de begraafplaats uitgebreid in noordelijke richting met een vierde en vijfde strook. De uitbreidingen werden afgerond met de aanleg van een singelbeplanting in landschappelijke stijl, waarvan nu nog restanten terug zijn te vinden op de begraafplaats. Ook achter de grafkelderheuvel werd een blok met beplanting in landschappelijke stijl aangelegd.

Ten zuiden van de toegangspoort werd in 1895 een drenkelingenhuis annex arbeiderswoning in sobere chalet-stijl gebouwd. Iets later werden ten noorden van de toegangspoort een wachtlokaal annex opzichterswoning en een lijkenhuisje in chalet-stijl toegevoegd en in 1909 nog meer noordelijk een groter drenkelingenhuis (in 1990 afgebroken).

In 1902 wordt de begraafplaats nogmaals een stukje uitgebreid in noordwestelijke richting en wordt door de directeur gemeentewerken G.J. de Jongh een plan voor de verdubbeling van de oppervlakte bepleit, waarvoor hij in 1909 een uitbreidingsplan presenteert. Voor de nadere uitwerking (in landschapsstijl) wordt tuinarchitect Leonard Springer aangetrokken.

In 1913/1915 wordt het ontwerp gerealiseerd. De ingang werd verplaatst naar de zuidzijde, aansluitend op de Kerkhoflaan, deel uitmakend van de stadsuitbreiding Crooswijk. De nieuwe ingangspartij bestaat uit twee gespiegelde portiersgebouwen met tussenliggend hekwerk in neo-rennaissance stijl. In een directe as vanaf de ingang werd een aula gebouwd, in de vorm van een grieks kruis, eveneens in neo-rennaissance trant. Deze aula vormt de spil in het nieuwe padenplan van de tuinaanleg in een uitbundige landschapsstijl.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In de jaren dertig vond nog een uitbreiding plaats in het noordoosten. De Boezem en de singel werden omgelegd ten behoeve van waterstaatkundige werken aan de verbinding tussen de Rotte en de Schie. De vorm van de nieuwe uitbreiding, een driehoekig terrein, buiten de singel, is hier een directe afgeleide van. Het padenplan, mogelijk ontworpen door J.T.P. Bijhouwer, kreeg een sobere doch gevarieerde geometrische opzet.

Na de Tweede Wereldoorlog werden verschillende erehoven aangelegd ter herinnering aan geallieerden, Ned. militairen en mariniers, Nederlandse verzetsstrijders en slachtoffers van het bombardement, alle voorzien van toepasselijke monumenten.

Geheel in het oostelijke einde van het oudste deel van de begraafplaats werden in vak E oude graven (zeventiende-, achttiende eeuw) bijgezet uit diverse kerken uit de stad.

NB Alle overige gebouwen, voor zover niet bij een van de complexonderdelen genoemd, vallen niet onder de bescherming.

Waardering:

De algemene begraafplaats Crooswijk, met bijbehorende onderdelen, is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde alsook uit oogpunt van tuinarchitectuur en ontwikkeling van het funeraire erfgoed.

Monumentnummer*: 506294

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 februari 1997
Kadaster deel/nr	82918/71

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Rotterdam	Rotterdam	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Rotterdam	Crooswijk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	R			51

*Omschrijving***

Omschrijving poortgebouw.

Tempelvormig POORTGEBOUW in neo-classicistische stijl, ontworpen door P. Adams in 1832 bij Alg. Begraafplaats Crooswijk. Opgetrokken in wit gepleisterde baksteen op een natuurstenen basement. Het fronton wordt aan de voorzijde gedragen door twee natuurstenen dorische zuilen aan weerszijden van de doorgang en aan de achterzijde door twee vlakke vierkante kolommen. Daarboven een rechthoekig opzetstuk met aan alle vier zijden een nis, in de zijgevels rechthoekig van vorm en aan de voor- en achterzijde met licht getoogd. In de nis aan de voorgevel ligt een beeldhouwde dode met lijkkleed op een baar. Het platte dakvlak van het opzetstuk is in het midden boogvormig gewelfd met daarop twee stenen vazen.

Het massieve houten toegangshek onder de boogvormige doorgang is gedecoreerd met funeraire symboliek (van boven naar beneden): een uil met aan weerszijden takkenbossen en vleermuizen, gekruiste zeisen en zandlopers met aan weerszijden een adelaars- en een vleermuisvleugel.

Aan weerszijden van het poortgebouw een in twee trappen lager en smaller wordend bouwdeel met in de voorgevel een verticaal rechthoekig venster met natuurstenen waterdorpel en traliewerk, en aan de achtergevel een houten deur waarboven een horizontale rechthoekige nis. Daarboven geheel rondom een natuurstenen cordonlijst en gestuct fries en een plat dak met overstekende natuurstenen dakrand.

Waardering: Neo-classicistisch poortgebouw met karakteristieke funeraire symboliek van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde, alsmede van belang als functioneel complexonderdeel van de Algemene Begraafplaats Crooswijk.

NB Door de opname van het poortgebouw als onderdeel van dit complex komt de oude registratie onder monumentnummer 32908 te

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vervallen.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Poortgebouw

Monumentnummer*: 506295

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 februari 1997
Kadaster deel/nr	82918/75

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Rotterdam	Rotterdam	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Rotterdam	Crooswijk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	R			3852

*Omschrijving***

Omschrijving (voormalig) drenkelingenhuis annex arbeiderswoning.

(Voormalig) DRENKELINGENHUIS annex ARBEIDERSWONING in sobere chalet-stijl, gebouwd in 1895, naast het poortgebouw van de Algemene Begraafplaats Crooswijk. (De oorspronkelijke gevelindeling is op enkele plaatsen later gewijzigd, doch wel op zorgvuldige wijze.) Het huis telt twee bouwlagen, op een rechthoekige plattegrond opgetrokken in rode baksteen en met over de (noordelijke) helft van het bouwvolume een overstekende zadeldakbeëindiging en de (zuidelijke) helft een plat dak. Aan de zuidelijke zijgevel een niet van rijkswege beschermenswaardige aangebouwde serre.

In de voorgevel bevinden zich op de begane grond twee tweeledige rechthoekige vensters met glas-in-lood bovenlichten, houten kozijnen en natuurstenen waterdorpel. Boven de vensters een getoogde rollaag met in het terugliggende spaarveld eronder metselmozaïek. Tussen beide vensters een klein rechthoekig raampje op identieke wijze gedetailleerd. Op de eerste verdieping links een groot rechthoekig drieledig venster, rechts een kleiner T-venster, beiden met detaillering zoals eerder omschreven. Het grote venster heeft echter een dubbele rollaag. Het zadeldak met houten daklijst en recht korbeel. Het platte dak is afgesloten met een ezelsrug van groen geglazuurde bakstenen.

In de noordelijke zijgevel op de begane grond links twee smalle rechthoekige vensters, gedetailleerd zoals eerder omschreven. Daklijst en goot worden ondersteund door hoge houten sleutelstukken.

Van de achtergevel is het bouwdeel onder het zadeldak blind. In de aansluitende gevel onder het platte dak drie smalle hoge vensters, gedetailleerd zoals eerder omschreven. Geheel links springt circa een derde deel van het bouwdeel onder het platte dak terug van de rooilijn. Bovenin de zuidelijke gevelvlakken siermetselwerk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering:

(Oorspronkelijk) drenkelingenhuis annex arbeiderswoning in sobere chalet-stijl van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde, alsmede van belang als historisch-functioneel complex onderdeel van de Algemene Begraafplaats Crooswijk.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Baarhuisje

Monumentnummer*: 506296

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 februari 1997
Kadaster deel/nr	82918/65

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Rotterdam	Rotterdam	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Rotterdam	Crooswijk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	R			3851

*Omschrijving***

Omschrijving (voormalig) wachtlokaal met opzichterswoning.

(Voormalig) WACHTLOKAAL annex OPZICHTERSWONING in chalet-stijl, gebouwd in 1899 naast het poortgebouw van de Algemene Begraafplaats Crooswijk. Eén bouwlaag opgetrokken op een rechthoekige plattegrond met wit geschilderde houten vakwerkconstructie gevuld met rode baksteen op een hardstenen plint en met een overstekend zadeldak met windveren en met pannen gedekt. In de zuidelijke (voor)gevel en noordelijke gevel een driedelig venster en centraal in de puntgevel een gedecoreerd houten ventilatieluik. De westelijke gevel is blind (houten vakwerk met gestucte baksteen). Aan de oostzijde een kleine uitbouw onder een zadeldak met aan de voorzijde een portiek, in de zijgevel een tweeledig venster en aan de achterzijde een houten deur met aan weerszijden een smal venster.

Waardering:

(Oorspronkelijk) wachtlokaal met opzichterswoning in chalet-stijl van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde, alsmede van belang als historisch-functioneel complexonderdeel van de Algemene Begraafplaats Crooswijk.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Begraafplaatsaula

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 506297

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 februari 1997
Kadaster deel/nr 82918/68

*Woonplaats** Rotterdam *Gemeente** Rotterdam *Provincie** Zuid-Holland

Locatiennaam Rotterdam *Locatieomschrijving* op begraafplaats, Crooswijk

*Kadastrale gemeente** Rotterdam *Sectie** R *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel* 4706

Omschrijving**

Omschrijving (voormalig) lijkenhuisje.

(Voormalig) BAARHUISJE in chalet-stijl, gebouwd circa 1899. Eén bouwlaag opgetrokken op een rechthoekige plattegrond met wit geschilderde houten vakwerkconstructie gevuld met rode baksteen op een hardstenen plint en met een overstekend zadeldak met geprofileerde houten bakgoot. Aan de zuidelijke kopgevel in het midden een dubbele houten deur met daarboven een driedelig bovenlicht.

Waardering:

(Oorspronkelijk) baarhuisje in chalet-stijl van belang als historisch-functioneel complexonderdeel van de Algemene Begraafplaats Crooswijk.

Hoofdcategorie Uitvaartcentra en begraafplaatsen *Subcategorie* Begraafplaats en -onderdelen *Functie* Baarhuisje

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 506298

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 februari 1997
Kadaster deel/nr	82918/58

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Rotterdam		Rotterdam		Zuid-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Kerkhoflaan	1			3034 TA	Rotterdam		
Kerkhoflaan	5			3034 TA	Rotterdam		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Kralingen		C				1996	
Rotterdam		R				5120	
Kralingen		C				1997	
Rotterdam		R				6906	

Omschrijving**

Omschrijving poortgebouwen en hekwerk.

Twee aan de Kerkhoflaan gelegen POORTGEBOUWEN met tussengelegen BEGRAAFPLAATSHEK, gezamenlijk de hoofdingang tot de begraafplaats Crooswijk vormend, aangelegd circa 1915.

De poortgebouwen zijn identiek, doch gespiegeld uitgevoerd, in neo-rennaissance stijl. Ze zijn opgetrokken in rode baksteen op een natuurstenen rustica onderbouw. De plattegrond van het hoofdvolume is vierkant met aan de zuidelijke zijde een smallere uitbouw die geplaatst is op het talud van de gracht rond de begraafplaats, die hier wordt onderbroken door de ingangsroute. In het bouwvolume op het talud bevindt zich een souterrain. De gevels hiervan zijn geheel in natuurstenen rustica uitgevoerd en in alle (drie) zijden is een klein getoogd venster opgenomen.

De poortgebouwen bestaan verder uit een begane grondverdieping en kapverdieping onder een uitkragend schilddak (hoofdvolume) en zadeldak (uitbouw), met leien gedekt en met een bakgoot op houten gootklossen. De zuidelijke uitbouw heeft op de begane grond aan de oost-, respectievelijk westzijde een rechthoekig ruitvormig geleed venster met houten kozijnen en luiken en natuurstenen waterdorpel. Aan de zuidzijde een zelfde rechthoekig venster met luiken en onder een natuurstenen latei. Ter hoogte van de bovenverdieping een natuurstenen cordonband.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan de ingangszijde bevindt zich in de hoek tussen uitbouw en hoofdvolume een portiek dat met natuurstenen friezen is verbonden met de buitenste pijlers van het hekwerk.

Aan de zuidzijde is midden in de topgevel van de uitbouw een rond venster met een vierkante roedenverdeling. Rondom dit venster een spaarveld in het metselwerk met een natuurstenen tandlijst die doorloopt rondom het gehele pand, iets onder de dakrand. Het overkragende zadeldak is in de top voorzien van een decoratieve open, houten verbinding.

Het hoofdbouwwolume (onder schilddak) heeft in de (smalle) zuidelijke gevel een houten voordeur. In de gevel aan de ingangszijde bevinden zich een smal (met één luik) en een breder rechthoekig venster, zoals eerder beschreven en een lage dakkapel met lessenaarsdak.

In de gevels aan de begraafplaatszijde twee rechthoekige vensters zoals eerder beschreven, een zeer klein venster en een dakkapel zoals eerder beschreven.

In de gevels aan de oost-, respectievelijk westzijde op de begane grond een rechthoekig venster zoals eerder beschreven, een houten deur met bovenin een vierkant venster met roedenverdeling en naast de deur nog een klein smal venster. Boven de deur, onder de tandlijst, naast elkaar twee kleine getoogde vensters. In het dak een dakkapel zoals eerder beschreven.

Het schilddak wordt bekroond door een gemetselde schoorsteen met metalen schilddakje afgedekt.

Het hekwerk tussen de poortgebouwen bestaat uit een grote smeedijzeren poort met aan weerszijden drie gemetselde pijlers van rode baksteen en natuursteen op een rustica basement. De pijlers hebben een gedecoreerde natuurstenen bekroning, waarvan die van de binnenste en buitenste pijlers het meest prominent zijn. Tussen de pijlers, boven het rustica basement, smeedijzeren hekwerken.

Waardering:

Poortgebouwen en hekwerk van belang vanwege de architectuurhistorische waarde alsmede van belang als functioneel complexonderdeel van de Algemene Begraafplaats Crooswijk.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Poortgebouw

Monumentnummer*: 506299

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 februari 1997
Kadaster deel/nr	82918/62

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Rotterdam	Rotterdam	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Rotterdam	op de begraafplaats, Crooswijk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Kralingen	C			1996

*Omschrijving***

Omschrijving aula.

BEGRAAFPLAATSAULA in neo-rennaissance trant op Algemene Begraafplaats Crooswijk, ontworpen door stadsarchitect G. Friedhof in 1915. Opgetrokken op een plattegrond in de vorm van een Grieks kruis, met een rustica basement en in rode baksteen met natuurstenen banden, blokken en lijsten. In de hoeken lagere aanbouwen en aan de achterzijde een veelhoekige absis. De aula heeft een met leien gedekt zadeldak voorzien van een dakruiter en dakkapellen.

De hoofdingang bevindt zich in de zuidelijke gevel, te bereiken via een natuurstenen trap. Dubbele houten deur onder segmentboog met archivoltten in natuurstenen portaal met lessenaarsdak. In het boogveld beeldhouwde cherubijntjes met een zandloper. Aan weerszijden van de ingang beelden van een huilende vrouw en rouwende man. Boven het lessenaarsdak een rondboogvenster met cirkelvormig maaswerk onder een bakstenen rollaag en natuurstenen fries. In het midden van de topgevel een drieledig venster met twee natuurstenen zuiltjes tussen de vensters en natuurstenen onderdorpel en latei. In de punt van de topgevel een driehoekige gevelsteen met het wapen van Rotterdam.

In de oostelijke en westelijke zijgevels: dubbele getoogde houten deur met natuurstenen omlijsting. Daarboven een hoog drieledig rondboogvenster met rechthoekige roedenverdeling en daarboven cirkelvormig maaswerk. Bakstenen rollaag en natuurstenen fries en drieledig venster zoals eerder beschreven boven de hoofdingang. In de top van de puntgevel natuurstenen blokmotief.

In de vijf gevelvlakken van de absis rondboogvensters met rechthoekige roedenverdeling. Op de vier hoeken van de absis versneden steunberen. In de twee dakvlakken aan weerszijden van het midden een dakkapel.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering:

Aula in neo-rennaissance trant van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde alsmede van belang als functioneel onderdeel van het complex Algemene Begraafplaats Crooswijk.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaatsaula

Monumentnummer*: 506300

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 februari 1997
Kadaster deel/nr	82911/59

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Rotterdam	Rotterdam	Zuid-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Kralingen	C			7092
Kralingen	C			7093
Kralingen	C			1996
Rotterdam	R			6906

*Omschrijving***

Omschrijving parkaanleg van de begraafplaats.

Naar ontwerp van respectievelijk P. Adams, L. Springer en (mogelijk) J.T.P. Bijhouwer uitgevoerde parkaanleg van de Algemene Begraafplaats Crooswijk, met bijbehorende vak-indeling, beplanting en padenstelsels.

Het ontwerp voor de eerste aanleg stamt van stadsarchitect P. Adams en bestaat uit een achthoekig terrein met een geometrische indeling in drie stroken, die door een dwarspad elk weer in twee blokken worden verdeeld. Belangrijk in het ontwerp zijn het neo-classicistische poortgebouw en de prominent daarachter en centraal op de begraafplaats gesitueerde geometrische grafkelderheuvel. De beplanting beperkte zich in deze aanleg tot laanbeplanting langs het hoofdpad en de randen en een vrijer vormgegeven ingangspartij aan de Rotte.

Bij een uitbreiding in noordelijke richting in de jaren '80 van de negentiende eeuw werd de begraafplaats verrijkt met een singelbeplanting in landschappelijke stijl en de aanleg van een vak voor 1e klasse graven in landschappelijke stijl achter de grafkelderheuvel. Inmiddels was in dit deel van de begraafplaats door verzakking van de grond en het steeds weer ophogen van de grafvakken terpvorming ontstaan, waarbij de oost/west lopende lanen als holle wegen de grafvakken doorsnijden. Deze wegen werden geaccentueerd door beplanting.

In 1913/1915 wordt een volgende en grote uitbreiding van de begraafplaats gerealiseerd met een groenontwerp door Leonard Springer. De ingang wordt hierbij verlegd naar de Kerkhoflaan en gevormd door twee gespiegelde poortgebouwen in neo-rennaissance trant. Van hieruit loopt een brede laan naar een aula, die de spil vormt voor het nieuwe padenplan aansluitend op het oude deel van de begraafplaats. De overgangsruiimte tussen het oude en nieuwe deel heeft een wat terughoudender karakter, terwijl de uitbreiding in

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

oostelijke richting bestaat uit een uitbundig landschappelijk vormgegeven begraafpark. De grafvakken zijn geheel door beplanting omzoomd. Op twee plaatsen is er een doorzicht op de aula ontworpen. Langs de paden liggen de eerste klasse-graven, tegen een achtergrond van bomen en flinke struiken. Daarachter, meer aan het oog onttrokken liggen de lagere klasse-graven. Op markante punten in het park zijn monumenten aangelegd. De gehele uitbreiding is op één niveau ontworpen, de terpvorming van het oudere gedeelte is niet overgenomen.

In 1931 komt een laatste uitbreiding tot stand. De Boezem en de singel worden omgelegd ten behoeve van waterstaatkundige werken aan de verbinding tussen de Rotte en de Schie. De nieuwe uitbreiding bestaat uit een driehoekig terrein noordoostelijk van de begraafplaats. In het ontwerp, mogelijk van J.T.P. Bijhouwer, wordt de hoofd-as tussen aula en ingang doorgetrokken. Samen met drie lanen hier min of meer loodrecht op, vormt dit de hoofdstructuur van de uitbreiding. Rondom de grafvakken komen hagen, alles wordt op een niveau afgewerkt. De sobere vormtaal wijkt sterk af van de dramatische effecten in het Springer-parkdeel uit 1913. Nu liggen overwegingen als rust en terughoudendheid ten grondslag aan het ontwerp.

Waardering:

In verschillende perioden tot stand gekomen begraafplaats-aanleg, gedeeltelijk in Engelse landschapsstijl en gedeeltelijk in een geometrischer en zakelijker trant uitgevoerd, met bijbehorende gevarieerde padenstelsels, beplanting en vakindeling van algemeen belang wegens cultuur- en tuinarchitectuur- en funerair-historische waarde.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 506301

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 februari 1997
Kadaster deel/nr	82911/67

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Rotterdam	Rotterdam	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Rotterdam	op de begraafplaats, Crooswijk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	R			6906

*Omschrijving***

Omschrijving grafheuvel met kwadrant en rotonde.

In de jaren dertig van de negentiende eeuw aangelegde, prominent achter het neo-classicistische poortgebouw van de Algemene Begraafplaats Crooswijk gesitueerde graf heuvel, te bereiken via een brede trap, bestaande uit een kwadrant van twee rijen natuurstenen grafzerken en binnen het kwadrant een rotonde met een enkele rij concentrische natuurstenen grafzerken. In en om de rotonde ligt grind en er staan bomen in een cirkelvorm rond de rotonde (en oorspronkelijk ook één boom in het midden). Op sommige grafzerken bevinden zich ijzeren hekwerken en gebeeldhouwde grafmonumenten. Rondom het kwadrant een (rode) bakstenen muur met een hardstenen afdeklijst.

Waardering:

Kwadrant en rotonde met grafzerken van algemeen belang wegens architectuur-, cultuur- en funerair-historische waarde en als oorspronkelijke onderdeel van de Algemene Begraafplaats Crooswijk.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Grafheuvel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument